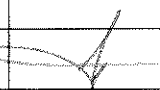
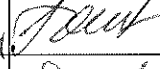

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : 1 Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 1 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

1. Lista responsabililor cu elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau, după caz, a reviziei în cadrul ediției procedurii de sistem

	Elemente privind responsabilii/operatiunea	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnătura
1.1	Aprobat	Davidescu Andi –Ștefan	Director	18.03.24	
1.2	Avizat	<u>Pletea Alexandru</u>	Președintele Comisiei de Monitorizare	18.03.24	
1.3	Verificat	Pantelimon Anda	Contabil Șef	18.03.2024	
1.4	Elaborat	<u>Teodorescu Șerban</u>	Secretar Comisie Monitorizare	15.03.2024	

	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Ediția : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 2 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

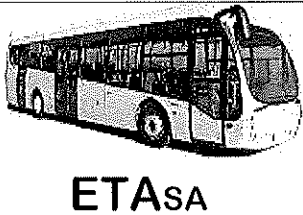
2. CUPRINS

Numărul componentei în cadrul procedurii	Denumirea componentei în cadrul procedurii	Pagina
1	Pagina de gardă	1
2	Cuprins	2
3	Scop	2
4	Domeniul de aplicare	3
5	Documente de referință	3
6	Definiții și abrevieri	3-5
7	Descrierea activității sau procesului	5-13
8	Responsabilități	13-14
9	Formular de evidență a modificărilor	14-15
10	Formular de analiză a procedurii	15
11	Formular de distribuie /difuzare procedură	16
12	Anexe, Înregistrări, Arhivări	17-23

3. SCOP

Stabilește un cadru general unitar de identificare, analiză și gestionare a riscurilor la nivelul tuturor serviciilor/compartimentelor din cadrul ETA SA .

Permite managementului și personalului ETA SA să identifice elementele de nesiguranță privind atingerea obiectivelor stabilite (atât a celor generale cât și a celor specifice) și riscul asociat acestora (deciderea acțiunilor care să îl limiteze sau să îl înlăture). Procedura stabilește un set unitar de reguli pentru întocmirea și actualizarea Registrului de riscuri, precum și stabilirea responsabilităților privind întocmirea și actualizarea Registrului de riscuri.

	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 3 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

Procedura stabilește modul de identificare, analiza și control a riscurilor și furnizează o metodă de lucru pentru prevenirea sau diminuarea riscurilor, în scopul atingerii obiectivelor societății.

4. DOMENIU DE APLICARE

Procedura se aplică tuturor serviciilor/ compartimentelor din cadrul ETA SA, în vederea identificării și gestionării riscurilor care pot afecta atingerea obiectivelor generale și specifice ale societății.

5. DOCUMENTE DE REFERINTA

5.1 . Legislație primară

- Legea nr. 500/2002 - privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 273/2006- privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța Guvernului nr. 119/1999 - privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

5.2 . Legislație secundară

- ORDIN nr. 600 din 20 aprilie 2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice;
- Hotărârea Guvernului nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc;
- Hotărârea Guvernului nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public;

6.DEFINIȚII ȘI ABREVIERI

6.1. Definiții ale termenilor:

Activități de control - politici și proceduri stabilite să identifice/abordeze riscurile și să îndeplinească obiectivele entității. Procedurile pe care o entitate le aplică pentru tratarea riscului sunt denumite activități de control intern. Activitățile de control intern sunt un răspuns la risc în sensul că sunt proiectate să conțină nesiguranța rezultatelor ce au fost identificate.

Evaluare - funcție managerială care constă în compararea rezultatelor cu obiectivele, depistarea cauzală a principalelor abateri (pozitive și negative) în vederea luării unor măsuri cu caracter corectiv sau preventiv.

	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Ediția : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 4 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

Evaluarea riscului - evaluarea impactului materializării riscului, în combinație cu evaluarea probabilității de materializare a riscului. Evaluarea riscului o reprezintă valoarea expunerii la risc.

Expunere la risc - consecințele, ca o combinație de probabilitate și impact, pe care le poate resimți o entitate publică în raport cu obiectivele prestabilite, în cazul în care riscul se materializează.

Factori de risc - accesul la resurse materiale, financiare și informaționale, fără atribuții în acest sens, sau deținerea unui document de autorizare; activități ce se exercită în condiții de monopol, drepturi exclusive sau speciale; modul de delegare a competențelor; evaluarea și consilierea care pot implica consecințe grave; achiziția publică de bunuri, servicii, lucrări, prin eludarea reglementărilor legale în materie; neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a sarcinilor de muncă atribuite, conform fișei postului; lucrul în relație directă cu cetățenii, politicienii sau terțe persoane juridice; funcțiile cu competență decizională exclusive etc.

Gestionarea riscurilor - măsurile întreprinse pentru diminuarea probabilității (posibilității) de apariție a riscului sau/și de diminuare a consecințelor (impactului) asupra rezultatelor (obiectivelor), dacă riscul s-ar materializa. Gestionarea riscului reprezintă diminuarea expunerii la risc, dacă acesta este o amenințare.

Limita de toleranță la risc - nivelul de expunere la risc ce este asumat de entitatea publică, prin decizia de neimplementare a măsurilor de control al riscului.

Managementul riscului - procesul care vizează identificarea, evaluarea, gestionarea (inclusiv tratarea) și constituirea unui plan de măsuri de atenuare a riscurilor, revizuirea periodică, monitorizarea și stabilirea responsabilităților.

Materializarea riscului - translatarea riscului din domeniul incertitudinii (posibilului) în cel al certitudinii (al faptului împlinit). Riscul materializat se transformă dintr-o amenințare posibilă în problemă, dacă riscul reprezintă un eveniment negativ sau într-o situație favorabilă, dacă riscul reprezintă o oportunitate.

Măsuri de control - acțiuni stabilite pentru gestionarea riscurilor și monitorizarea permanentă sau periodică a unei activități, a unei situații ș.a.

Probabilitatea de materializare a riscului - posibilitatea sau eventualitatea ca un risc să se materializeze. Reprezintă o măsură a posibilității de apariție a riscului, determinată apreciativ sau prin cuantificare, atunci când natura riscului și informațiile disponibile permit o astfel de evaluare.

Profil de risc - un tablou cuprinzând evaluarea general documentată și prioritarizată a gamei de riscuri specifice identificate, cu care se confruntă entitatea publică.

Registrul de riscuri - document în care se consemnează informațiile privind riscurile identificate.

Responsabilul cu riscurile - persoană desemnată de către conducătorul unui compartiment, care colectează informațiile privind riscurile din cadrul compartimentului, elaborează și actualizează registrul de riscuri la nivelul acestuia.

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Ediția : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 5 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

Risc - o situație, un eveniment care nu a apărut încă, dar care poate apărea în viitor, caz în care obținerea rezultatelor prealabil fixate este amenințată sau potențată; astfel, riscul poate reprezenta fie o amenințare, fie o oportunitate și trebuie abordat ca fiind o combinație între probabilitate și impact.

Risc semnificativ/strategic/ridicat - risc major, reprezentativ care poate afecta capacitatea entității de a-și atinge obiectivele; risc care ar putea avea un impact și o probabilitate ridicată de manifestare și care vizează entitatea în întregime ei.

Risc inerent - riscul privind îndeplinirea obiectivelor, în absența oricărei acțiuni pe care ar putea-o lua conducerea, pentru a reduce probabilitatea și/sau impactul acestuia.

Risc rezidual - riscul privind îndeplinirea obiectivelor, care rămâne după stabilirea și implementarea răspunsului la risc.

Strategie de gestionare a riscurilor - tipul de răspuns la risc sau strategia adoptată cu privire la risc, ce cuprinde și măsuri de control, după caz.

Termen - interval de timp, stabilit dinainte, în limita căruia trebuie să se realizeze sau să se întâmple ceva.

Toleranța la risc - cantitatea de risc pe care entitatea este pregătită să o tolereze sau la care este dispusă să se expună la un moment dat.

Impact – consecința/efectele generate asupra rezultatelor (obiectivelor), dacă riscul s-ar materializa. Dacă riscul este o amenințare, consecința asupra rezultatelor este negativă, iar dacă riscul este o oportunitate, consecința este pozitivă.

6.2. Abrevieri ale termenilor:

PS - Procedura de sistem

PO - Procedura operațională

SCIM –Sistem de control intern managerial

RR - Registru de riscuri

7. DESCRIEREA ACTIVITĂȚILOR SAU PROCESULUI

ETA SA și a definit propriul proces de management al riscurilor adaptat la dimensiunea, complexității și mediului specific, în vederea identificării tuturor surselor posibile de risc și pentru diminuarea sau eliminarea probabilității și impactului riscurilor.

Procesul de management al riscurilor se află în responsabilitatea președintelui Comisiei de monitorizare și se organizează în funcție de dimensiunea, complexitatea și mediul specific al entității.

Conducătorul entității are obligația creării și menținerii unui sistem eficient de management al riscurilor, în principal, prin:

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI		Editia : I Nr. de ex
			Revizia 2 Nr. de ex
	Cod: PS – SCIM - 8		Pagina 6 din 23
			Exemplar nr: 1

- a) identificarea riscurilor în strânsă legătură cu obiectivele a căror realizare ar putea fi afectată de materializarea riscurilor; identificarea amenințărilor/vulnerabilităților prezente în cadrul activităților curente ale entității care ar putea conduce la săvârșirea unor fapte de corupție și fraude;
- b) evaluarea riscurilor, prin măsurarea probabilității de apariție și a impactului asupra obiectivelor în cazul în care acestea se materializează; ierarhizarea și prioritizarea riscurilor în funcție de toleranța la risc stabilită de conducerea entității;
- c) stabilirea strategiei de gestionare a riscurilor (răspunsului la risc) prin identificarea celor mai adecvate modalități de tratare a riscurilor, inclusiv măsuri de control; analiza și gestionarea riscurilor în funcție de limita de toleranță la risc aprobată de către conducerea entității;
- d) monitorizarea implementării măsurilor de control și revizuirea acestora în funcție de eficacitatea rezultatelor acestora;
- e) raportarea periodică a situației riscurilor se realizează ori de câte ori este nevoie sau cel puțin o dată pe an, respectiv dacă riscurile persistă, în funcție de apariția de riscuri noi, eficiența măsurilor de control adoptate, reevaluarea riscurilor existente etc.

Pentru asigurarea unui management eficient al riscurilor la toate nivelurile entității, conducătorii compartimentelor de la primul nivel de conducere din structura organizatorică desemnează la nivelul acestora un responsabil cu riscurile. Responsabilii cu riscurile consiliază personalul din cadrul compartimentelor și asistă conducătorii acestora în procesul de gestionare a riscurilor.

Riscurile aferente obiectivelor și/sau activităților se identifică și se evaluează la nivelul fiecărui compartiment, în conformitate cu elementele minime din Registrul de riscuri; riscurile semnificative se centralizează la nivelul Comisiei de monitorizare în Registrul de riscuri al entității.

Riscurile nu pot fi identificate și definite decât în raport cu obiectivele a căror realizare este afectată de materializarea lor. Din această cauză existența unui sistem de obiective clar definite în entitate constituie premisa esențială pentru identificarea și definirea riscurilor.

Riscul este o incertitudine, și nu ceva sigur. Prin urmare, atunci când se identifică un “risc” trebuie analizat dacă nu este vorba despre o situație existentă, care are un impact asupra obiectivului. De cele mai multe ori, situația existentă reprezintă un risc materializat, adică unul care s-a produs. În niciunul din cazurile de mai sus nu mai este vorba despre un risc, ci despre o problemă dificilă, care trebuie gestionată sau despre o oportunitate care trebuie exploatată. Nu constituie risc o problemă care va apărea cu siguranță. Acestea nu sunt riscuri, ci certitudini.

7.1. Identificarea riscurilor

Identificarea riscurilor nu este un scop în sine. Scopul identificării riscurilor este tocmai inventarierea acelor probleme care ar putea conduce la nerealizarea obiectivelor, dacă s-ar materializa (ar deveni situații de fapt).

 ETASA	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Ediția : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 7 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

Conducătorii compartimentelor cuprinse în primul nivel de conducere din structura organizatorică a ETA SA nominalizează responsabili cu riscurile și asigură cadrul organizațional și procedural pentru identificarea și evaluarea riscurilor, stabilirea strategiei de gestionare a riscurilor, monitorizarea implementării măsurilor de control, revizuirea și raportarea periodică a acestora.

Toate activitățile și acțiunile inițiate și puse în aplicare în cadrul procesului de management al riscurilor sunt riguros documentate, iar sinteza datelor, informațiilor și deciziilor luate în acest proces este cuprinsă în Registrul de riscuri, document care atestă că în cadrul ETA SA există un proces de management al riscurilor și că acesta funcționează; Registrul de riscuri pe ETA SA include numai riscurile semnificative.

În această etapă se desfășoară următoarele activități:

a) sub coordonarea șefilor de compartiment/ serviciu se identifică la nivelul fiecărui compartiment/ serviciu, toate problemele care au apărut și se pot repeta în viitor sau care pot apărea în desfășurarea activităților și care au ca efect nerealizarea parțială sau totală a obiectivelor prestabilite;

b) se identifică cauzele care generează riscurile, se descriu circumstanțele care favorizează apariția lor și se determină consecințele (impactul) asupra obiectivelor;

c) se estimează pentru fiecare risc identificat, probabilitatea ca acesta să se materializeze.

d) se stabilește de asemenea și impactul riscului respectiv dacă s-ar materializa .

e) se stabilește nivelul de risc prin combinarea celor doi indicatori (probabilitatea și impact) .

La nivelul fiecărui serviciu/compartiment se completează formularul “Lista de activități și riscuri asociate”, cod : F –PS–08-01”.

Șefii de compartiment/ serviciu și întreg personalul au obligația de a identifica riscurile care afectează atingerea obiectivelor prestabilite.

Riscurile sunt actualizate la nivelul compartimentelor ori de câte ori se impune acest lucru, dar **obligatoriu anual**, prin completarea modificărilor survenite în Registrul de riscuri.

Responsabilii cu riscurile din cadrul compartimentelor colectează riscurile aferente activităților, identifică strategia de risc, elaborează Registrul de riscuri la nivelul compartimentelor din primul nivel de conducere, propun măsuri de control și monitorizează implementarea acestora, după ce în prealabil acestea au fost aprobate de către conducătorul compartimentului - efectuează următoarele activități:

- definește corect riscul prin analiza și discutarea riscurilor în cadrul compartimentului, împreună cu responsabilul cu riscurile pe compartiment, în coordonarea conducătorului compartimentului;
- analizează cauzele și circumstanțele care favorizează materializarea riscului;
- evaluează expunerea la risc;

 ETAS A	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 8 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

- propune măsuri de ținere sub control a riscului respectiv (măsuri de prevenire sau de minimizare a efectului riscului);
- completează formularele : Lista de activități și riscuri asociate “, cod : F –PS–08-01”, formular,, Alertă la risc, cod: F-PS-08-02, formularul „ Profil de risc”, cod : F-PS-08 -03, formularul,, Plan de implementare a măsurilor de control” cod : F-PS-08 -04”, Registrul de riscuri cod: F –PS–08-05, și le transmite către Secretariatul Tehnic de Monitorizare.
- Conducătorii compartimentelor din primul nivel de conducere raportează anual desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor, care cuprinde în principal numărul total de riscuri gestionate la nivelul compartimentelor, numărul de riscuri tratate și nesoluționate până la sfârșitul anului, stadiul implementării măsurilor de control și eventualele revizui ale evaluării riscurilor, cu respectarea limitei de toleranță la risc aprobate de conducerea entității.

7.2. Evaluarea riscurilor.

Riscurile aferente obiectivelor și/sau activităților se evaluează la nivelul fiecărui compartiment, în conformitate cu elementele minime din Registrul de riscuri; riscurile semnificative se centralizează la nivelul Comisiei de monitorizare în Registrul de riscuri al ETA SA.

Prin evaluarea riscurilor conducerea pune în balanță consecințele pozitive și negative ale riscurilor identificate, ceea ce îi permite să ia deciziile cele mai potrivite pentru atingerea obiectivelor stabilindu-și astfel strategia de risc.

Comisia de monitorizare analizează și prioritizează riscurile semnificative, care pot afecta atingerea obiectivelor entității publice, prin stabilirea profilului de risc și a limitei de toleranță la risc, anual, aprobate de către conducerea ETA SA .

Evaluarea riscurilor permite o clasificare a acestora și definirea pe baza priorităților în vederea limitării apariției unui risc major. Evaluarea și prioritizarea riscurilor identificate se realizează pe baza următoarelor: probabilitate (factor calitativ) și impact (factor cantitativ), astfel:

Evaluarea probabilității de apariție a riscurilor pe cele 3 niveluri:

Nr.crt.	NIVEL PROBABILITATE	Explicație
1	Scăzut	Este puțin probabil să se întâmple pe o perioadă lungă de timp (3-5 ani); s-a întâmplat de foarte puține ori până în prezent

 ETASa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 9 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

2	Mediu	Există probabil să se întâmple pe o perioadă medie de timp (1-3 ani); s-a întâmplat de câteva ori în ultimii 3 ani.
3	Ridicat	Este probabil să se întâmple pe o perioadă scurtă de timp (< 1 an)); s-a întâmplat de câteva ori în ultimul an.

Evaluarea impactului riscurilor pe cele 3 niveluri:

Nr.crt.	NIVEL IMPACT	Explicații
1	Scăzut	Cu impact scăzut asupra activităților compartimentelor și îndeplinirii obiectivelor și/sau cu impact financiar foarte scăzut.
2	Mediu	Cu impact mediu asupra activităților compartimentelor și îndeplinirii obiectivelor și/sau cu impact financiar mediu.
3	Ridicat	Cu impact major asupra activităților compartimentelor și îndeplinirii obiectivelor și/sau cu impact financiar major.

Cu cât este mai grav impactul, cu atât este mai urgentă adoptarea unor măsuri.

Impactul trebuie să fie analizat din perspectiva valorii bunurilor afectate, precum și a consecințelor mai ample.

Îmbinarea acestor evaluări permite obținerea unei evaluări a riscului, care poate fi clasificat după cum urmează:

- ridicat (R);
- mediu (M);
- scăzut (S).

Ex : dacă se constată că :

Probabilitatea de apariție a riscului este ridicată, automat impactul riscului este ridicat, în cazul acesta nivelul riscului este ridicat.

Probabilitatea de apariție a riscului este mediu, automat impactul riscului este mediu, în cazul acesta nivelul riscului este mediu.

Probabilitatea de apariție a riscului este scăzută, automat impactul riscului este scăzut, în cazul acesta nivelul riscului este scăzut.

Evaluarea riscurilor:

Evaluarea riscului	Explicații
--------------------	------------

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 10 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

Ridicat	Nivelul de risc impune prevederea unei acțiuni imediate pentru reducerea riscului la un nivel tolerabil
Mediu	Este un risc care trebuie gestionat cu ajutorul unei proceduri specifice și eficace și care trebuie monitorizat în permanență
Scăzut	Riscul trebuie gestionat cu ajutorul unei proceduri specifice. În unele cazuri, dacă riscul este foarte scăzut, poate fi oportun chiar a nu se interveni deloc

Evaluarea riscurilor presupune analiza și cuantificarea probabilității de materializare a riscurilor și a impactului (consecințelor) asupra obiectivelor societății, în cazul în care acestea se materializează. Combinația dintre nivelul estimat al probabilității și nivelul estimat al impactului constituie expunerea la risc, în baza căreia se realizează profilul riscurilor:

- Se estimează pe o scară de la 1 la 5, pentru fiecare risc identificat, probabilitatea ca acesta să se materializeze (1 - probabilitate foarte scăzută; 2 – probabilitate scăzută; 3 – probabilitate medie; 4 – probabilitate mare; 5 – probabilitate foarte mare). Probabilitatea se calculează pe baza datelor existente (cazuistică) sau pe baza analizei circumstanțelor.
- Se calculează impactul riscului respectiv, dacă s-ar materializa. Folosește o scară de la 1 la 5 (1 – impact foarte scăzut; 2 – impact scăzut; 3 – impact mediu; 4 – impact ridicat; 5 – impact foarte ridicat).
- Se calculează expunerea la risc prin combinarea celor doi indicatori numerici (probabilitatea și impactul). Expunerea sau nivelul de risc inerent se calculează înmulțind impactul cu probabilitatea. În acest sens, expunerea la risc se estimează pe o scară de 3 trepte : Ridicat (R3), Mediu (M2) și Scăzut(S1) , dar și prin codarea pe culori a riscurilor (culoarea roșie - risc ridicat, culoarea galbenă – risc mediu , culoarea verde - risc scăzut). La nivelul fiecărui serviciu/ compartiment se completează „Formularul Alertă la risc ”, **cod : F-PS-SCIM -8-02;**

Comisia de Monitorizare se reunește la inițiativa Președintelui Comisiei de Monitorizare, pentru evaluarea riscurilor semnalate. Comisia de Monitorizare examinează formularele de alertă și le evaluează, își creează propriile opinii cu privire la probabilitatea și impactul fiecărui risc semnalat, folosind aceeași scară cu cea prezentată mai sus.

În urma analizei fiecărui risc semnalat, Comisia de Monitorizare decide:

- Propune clasarea formularului dacă riscul este irelevant ;
- Propune monitorizarea riscului ;
- Propune eliminarea circumstanțelor care generează riscul;

Dacă riscul este relevant, în cazul riscurilor relevante care se consideră că vizează funcționarea și activitatea societății , formularul de risc este înregistrat în Registrul Riscurilor. Dacă riscul este irelevant, avertizarea este arhivată și semnatarul formularului este înștiințat cu privire la decizia luată. Prioritizarea riscurilor este o activitate care se planifică și se urmărește pe parcursul anului și se evaluează la sfârșitul anului odată cu actualizarea și revizuirea riscurilor. Evaluarea riscurilor se modifică pe parcursul procesului de gestionare a riscurilor pe măsura tratării

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 11 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

acestora, dar actualizarea riscurilor se realizează la sfârșitul anului.

Conducătorul compartimentului, cu ocazia aprobării Registrului de riscuri pe compartiment evaluează activitățile de control prestabilite și analizează efectele monitorizării riscurilor la nivelul societății.

7.3. Toleranța la risc.

Toleranța la risc reprezintă “cantitatea” de risc pe care entitatea este pregătită să o tolereze sau la care este dispusă să se expună la un moment dat. Expunerea la risc (ca o combinație dintre probabilitate și impact), determinată prin metodele de evaluare arătate anterior, capătă sens numai în raport cu nivelul toleranței la risc. Când expunerea la risc este comparată cu toleranța la risc, amploarea măsurilor de control al riscurilor ce trebuie luate devine evidentă. Cu alte cuvinte, nu valoarea absolută a expunerii la risc este importantă, ci deviația expunerii la risc față de toleranța la risc. Mai simplu spus, esențial este faptul dacă riscul este perceput ca tolerabil sau nu. Dacă expunerea la riscul inherent (riscul înainte de aplicarea măsurilor de control intern al riscurilor) este mai mică sau egală cu toleranța la risc definită de managementul societății, nu se impun măsuri de control al riscurilor, ceea ce înseamnă că riscurile sunt acceptate. În caz contrar, sunt necesare măsuri de control al riscurilor astfel încât expunerea la riscul rezidual (riscul care rămâne după aplicarea măsurilor de control al riscurilor) să se încadreze în limitele de toleranță la risc stabilite.

7.4. Strategia de risc

După ce riscurile au fost identificate și evaluate și după ce s-au definit limitele de toleranță în cadrul cărora societatea este dispusă, la un moment dat, să-și asume riscuri, este necesară stabilirea tipului de răspuns la risc pentru fiecare risc în parte. **Referitor la răspunsul la risc, acesta poate fi:**

a) **Acceptarea (tolerarea) riscurilor** - Acest tip de răspuns la risc constă în neluarea unor măsuri de control al riscurilor și este adecvat pentru riscurile inerente a căror expunere este mai mică decât toleranța la risc. Acceptarea (tolerarea) riscurilor este o strategie de răspuns la risc recomandată pentru riscurile cu expunere scăzută. În cazul riscurilor cu expunere medie sau mare acceptarea riscurilor este inadecvată și, de aceea, în astfel de situații, opțiunea trebuie temeinic justificată.

b) **Monitorizarea permanentă a riscurilor** - Acest tip de răspuns la risc constă în acceptarea riscului cu condiția menținerii sale sub o permanentă supraveghere.

c) **Evitarea riscurilor**- Această strategie de răspuns la risc constă în eliminarea activităților (circumstanțelor) care generează riscurile.

d) **Tratarea (atenuarea) riscurilor**- Aceasta este abordarea cea mai frecventă pentru majoritatea riscurilor cu care se confruntă organizația. Opțiunea tratării (atenuării) riscurilor constă în faptul că în timp ce entitatea va continua să desfășoare activitățile care generează riscuri, aceasta ia măsuri (implementează instrumente/dispozitive de control intern) pentru a menține riscurile în limite acceptabile (tolerabile).

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 12 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

e) **Identificarea oportunităților**- Această opțiune trebuie luată în considerare ori de câte ori un risc este tolerat, tratat sau transferat.

7.5. Analiza și raportarea riscurilor

Revizuirea și raportarea riscurilor este faza ce încheie ciclul compus din identificarea, evaluarea, controlul, revizuirea și raportarea riscurilor .

Procesele de revizuire trebuie puse în aplicare pentru a analiza dacă:

- riscurile persistă;
- au apărut riscuri noi;
- impactul și probabilitatea riscurilor au suferit modificări;
- instrumentele de control intern puse în operă sunt eficace;

Rezultatele revizuirilor trebuie raportate pentru a se asigura monitorizarea continuă a situației riscurilor și pentru a se sesiza schimbările majore care impun modificarea priorităților.

Comisia de monitorizare coordonează procesul de gestionare a riscurilor, a activităților procedurale și monitorizarea performanțelor, a situației procedurilor și a sistemului de monitorizare și de raportare , respectiv informare către conducătorul entității. Informarea cuprinde o analiză a riscurilor identificate și gestionate la nivelul compartimentelor.

Responsabilul cu gestionarea riscurilor din cadrul fiecărui compartiment după monitorizarea propriilor riscuri în luna decembrie a anului în curs, evaluează dacă acestea s-au încadrat în riscul rezidual (rămas), anticipat și hotărăște reducerea acestora (clasarea riscurilor), menținerea măsurilor de control sau întărirea măsurilor de control. Responsabilul cu gestionarea riscurilor din cadrul fiecărui compartiment transmite Registrul de riscuri actualizat, Comisiei de monitorizare în vederea centralizării și obținerii Registrului de riscuri la nivelul ETA SA actualizat, la începutul anului pentru anul în curs.

7.6. Stabilirea factorilor responsabili

La nivelul ETA SA s-a stabilit, prin act de decizie internă, o structură denumită Comisia de monitorizare. Procesul de management al riscurilor se află în responsabilitatea președintelui Comisiei de monitorizare și a fost organizat în funcție de dimensiunea, complexitatea și mediul specific al societății .

Responsabilul cu riscurile la nivelul fiecărui compartiment colectează toate formularele: **Lista de activități și riscuri asociate** „, cod : F –PS–08-01”, formularul „**Alerta la risc**, cod : F-PS-08 -02, formularul „**Profil de risc**”, cod : F-PS-08-03, formularul „**Plan de implementare a măsurilor de control**” cod : F-PS-08-04, Registrul de riscuri cod: F –PS–08-05, în vederea întocmirii „**Registrului de riscuri**” la nivelul societății .

7.7. Implementarea măsurilor de control pentru riscurile identificate și urmărirea acestora.

	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 13 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

Este etapa în managementul riscurilor care presupune efectuarea de pași concreți, practici pentru a-l gestiona și controla. Decizia legată de abordarea unui risc reprezintă un efort comun; ea trebuie discutată și adoptată de o manieră transparentă și înregistrată în Registrul de riscuri, cod: F –PS – 08-05.

Tratarea riscurilor înseamnă a acționa, prin măsuri de atenuare a probabilității, a impactului sau a ambelor.

Orice risc care este identificat, acceptat, monitorizat și tratat, trebuie însoțit de un plan care să descrie măsurile de control (conform formular : Plan de implementare a masurilor de control cod: F –PS–08-04) ce trebuie întreprinse în cazul în care acesta se materializează.

Măsurile de control/ Acțiuni de tratare a riscului stabilite de compartimente se centralizează la nivelul fiecarui compartiment în formular : Plan de implementare a masurilor de control cod: F –PS–08-04” și sunt aprobate de conducătorul compartimentului. Măsurile de control sunt obligatorii pentru gestionarea riscurilor semnificative de la nivelul compartimentelor și se actualizează ori de câte ori este nevoie.

Conducătorii compartimentelor transmit măsurile de control pentru riscurile semnificative Secretariatului Tehnic al Comisiei de Monitorizare, care elaborează anual Planul de implementare a măsurilor de control pentru riscurile semnificative la nivelul societății conform formular cod F –PS–08-06; planul este analizat de Comisia de monitorizare și aprobat de către conducătorul societății. Implementarea măsurilor de control și evaluarea riscurilor trebuie să fie un proces monitorizat constant.

8. RESPONSABILITĂȚI

8.1. *Directorul*

- Aprobă „Registrul riscurilor”, cod: F–PS – 08– 05, la nivelul ETA SA.
- Aprobă „Planul pentru implementarea măsurilor de control”, cod: F–PS– 08– 06, la nivelul ETA SA.

8.2. *Comisia de monitorizare*

- Comisia de monitorizare analizează și prioritizează riscurile semnificative, care pot afecta atingerea obiectivelor entității, prin stabilirea profilului de risc și a limitei de toleranță la risc, anual, aprobate de către conducerea entității;
- Analizeaza Planul pentru implementarea măsurilor de control, aprobate de către conducătorul compartimentului;
- Riscurile semnificative se centralizează la nivelul Comisiei de monitorizare în Registrul de riscuri al entității;

8.3. *Secretariatul tehnic al Comisiei de monitorizare*

- Elaborează Registrul riscurilor la nivelul ETA SA, prin centralizarea registrelor de riscuri de la nivelul serviciilor/compartimentelor și îl actualizează anual.
- Transmite Planul de măsuri aprobat compartimentelor responsabile cu gestionarea riscurilor semnificative, în vederea implementării.

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 14 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

8.4. Conducătorii de compartiment (șefii de serviciu/compartiment)

- Desemnează la nivelul compartimentului un responsabil cu riscurile.
- Identifică riscurile în cadrul Compartimentelor și evaluează impactul asociat riscurilor identificate.
- Măsurile de control/ Acțiuni de tratare a riscului stabilite de compartimente se centralizează la nivelul fiecărui compartiment în formular : Plan de implementare a măsurilor de control cod: F –PS–08-04” și sunt aprobate de conducătorul compartimentului și se transmit către Secretariatul Tehnic al Comisiei de Monitorizare.
- Conducătorii compartimentelor transmit măsurile de control pentru riscurile semnificative Secretariatului Tehnic al Comisiei de Monitorizare.
- Elaborează Registrul riscului cod: F-PS -08-05, și le transmite Secretariatului Tehnic al Comisiei de Monitorizare pentru Compartimentul pe care îl conduc.

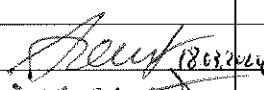
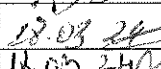
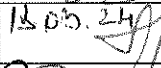
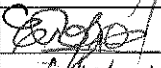
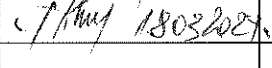
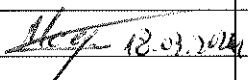
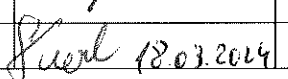
9. Formular de evidență a modificărilor

Nr. crt	Numărul și data ediției/ Numărul și data reviziei	Numărul paginii unde s-a efectuat modificarea	Descrierea modificării	Avisul conducătorului compartimentului în cadrul căruia s-a elaborat procedura
	1	2	3	
1.	Ediția 1/Revizia0 26.04.2017	Elaborare inițială	-	
2.	Ediția 1/Revizia 1 /	PARȚIAL	Procedura de sistem “Managementul riscurilor” a fost modificată în vederea adaptării cu cerințele Ordinului 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern/ managerial al entităților publice în vederea unei abordări cât mai ușor de înțeles în vederea identificării corecte a riscurilor asociate obiectivelor stabilite.	

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 15 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

3.	Ediția I/ Revizia 2 15.03.2024	PARȚIAL	Actualizare componența Comisiei de coordonare și îndrumare metologică pentru implementarea și dezvoltarea SCIM, coform deciziei nr. 9/12.02.2024.	
----	-----------------------------------	---------	---	--

10. Formular de analiză a procedurii

Nr. crt	Denumirea compartimentului care exprimă punctul de vedere	Numele și prenumele conducătorului și înlocuitorului de drept al acestuia	Avizul favorabil data și semnătura	Avizul nefavorabil cu precizarea explicită a observațiilor la procedură
1.	Financiar - Contabilitate	Pantelimon Anda	 18.03.2024	
2.	Transport Public	Pletea Alexandru	 18.03.2024	
3.	Analiză de Piață și Statistică	Liliac Elena	 18.03.2024	
4.	Transport Public	Popa Cristian	 18.03.2024	
6.	Tehnic, Achiziții	Gogu Maria	 18.03.2024	
7.	Marketing	-		
8.	Serviciul Reparații	Leca Viorel	 18.03.2024	
9.	Secretariat, Organizare	-		
10.	CFG, Control Intern	Teodorescu Șerban	 18.03.2024	

 ETASa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 16 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

11. Formular de distribuire/ difuzare procedură

Nr. crt.	Compartiment	Funcția	Numele, prenumele și semnătura	Data primirii	Data retragerii versiunii procedurii înlocuite	Data intrării în vigoare a noii proceduri
	1	2	3	4	5	6
1.	Financiar - Contabilitate	Contabil Șef	Pantelimon Anda 18.03.2024			
2.	Audit	Auditor intern	-			
3.	Transport Public	Președinte comisie monitorizare	Pletea Alexandru 18.03.2024			
4.	Analiză de Piață și Statistică	Manager Procese	Liliac Elena 18.03.2024			
5.	Transport Public	Manager Transport	Popa Cristian			
6.	Tehnic, Achiziții	Economist	Gogu Maria 18.03.2024			
7.	Marketing	Specialist relații cu publicul	-			
8.	Serviciul Reparații	Șef serviciu	Leca Viorel 18.03.2024			
9.	Secretariat, Organizare	-	-			
10.	CFG, Control Intern	Secretar Comisie Monitorizare	Teodorescu Șerban 18.03.2024			

 ETAS SA	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 17 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

12. ANEXE , INREGISTRARI , ARHIVARI

- Formular „ Lista de activitati si riscuri asociate “, cod : F –PS– SCIM -08-01”,
- Formular „ Alerta la risc’ , cod :F-PS-SCIM -08-02;
- Formular,, , Profil de risc”, cod : F-PS-08- SCIM -03”,
- Formular „ Plan de implementare a masurilor de control ”, cod: F-PS-SCIM-8-04;
- Formular „ Registrul de riscuri cod: F –PS–08 -SCIM -05 ”;
- Formular „ Planul pentru implementarea măsurilor de control la nivelul ETA SA”, cod: F–PS– 08- SCIM – 06”;

 ETAS A	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 18 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

- Anexa nr 1: Formular „Lista de activitati si riscuri asociate “,cod : F –PS– SCIM -08-01”,

ETA SA	LISTA DE ACTIVITATI SI RISCURI ASOCIATE COMPARTIMENT	Cod: PS – SCIM-8/F1
		Rev.:0
		Pag.: 18

Nr. crt	Denumirea actiunii/ activitatii	Risc asociat
<i>COMPARTIMENT</i>		
1.		
2.		
3.		

Data :
Elaborat:

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Ediția : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 19 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

- Anexa nr 2: Formular „Alerta la risc” , cod :F-PS-SCIM -08-02;

FORMULAR „ALERTĂ LA RISC”

Compartimentul /Serviciul:...												
DETALII PRIVIND RISCUL												
Descrierea riscului	Riscul identificat:.....											
	Obiectivul specific:.....											
	Cauze:.....											
	Consecințe:.....											
Evaluarea riscului	Evaluarea probabilității de apariție											
	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>							1	2	3	4	5
	1	2	3	4	5							
	1.foarte scăzută; 2. scăzută; 3.medie ; 4. mare ; 5. foarte mare .											
Evaluarea impactului												
<table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>							1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5								
1.foarte scăzut; 2. scăzut; 3.mediu ; 4. ridicat ; 5. foarte ridicat.												
Expunerea la risc:												
Opinie cu privire la tipul de răspuns la risc	Tipul de răspuns la risc (strategia adoptată):.....											
	Măsuri de control recomandate:.....											
Documentația utilizată pentru fundamentarea riscului identificat:.....												
Nume:.....	Semnătura:.....	Data.....										
Data primirii formularului.....	Data ședinței	Decizia CM										
		Nerelevant										
		Reținere pentru gestionare										

Întocmit,

Data.....

 ETA SA	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 20 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

Anexa nr 3: Formular,, , Profil de risc”, cod : F-PS-08- SCIM -03”

ETA SA	PROFIL DE RISC COMPARTIMENT	Cod: PS – SCIM-8/F2
		Rev.:0
		Pag.:

ID RISC	OBIECTIVE/ ACTIVITATE	DESCRIEREA RISCULUI ȘI A IMPACTULUI ESTIMAT	CAUZE	PROBABILITATE	IMPACT	EXPUNERE	STRATEGIE

Data :
Elaborat:

 ETAS SA	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 21 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

- Anexa nr 4: Formular „ Plan de implementare a masurilor de control ”, cod: F-PS-SCIM-8-04

ETA SA	PLAN DE IMPLEMENTARE A MĂSURILOR DE CONTROL COMPARTIMENT	Cod: PS – SCIM-8/F3
		Rev.:0
		Pag.: .

ID RISC	DENUMIREA RISCULUI	MĂSURI DE CONTROL A RISCULUI	TERMEN IMPLEMENTARE	PERSOANA RESPONSABILĂ CU IMPLEMENTAREA	OBSERVAȚII

Data :
Elaborat:

 ETAsa	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI		Editia : I Nr. de ex
			Revizia 2 Nr. de ex
			Pagina 22 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8		Exemplar nr: 1

- Anexa nr 5: Formular „Registrul de riscuri cod: F –PS- SCIM –08-05 ”;

Obiective/ activitati	Riscul	Cauzele care favorizeaza aparitia riscului	Risc inerent			Strategia adoptata	Data ultimei revizui	Risc rezidual			Observatii
			Probabilitate	Impact	Expunere			Probabilitate	Impact	Expunere	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Data :
Elaborat:

 ETAS SA	PROCEDURA DE SISTEM MANAGEMENTUL RISCULUI	Editia : I Nr. de ex
		Revizia 2 Nr. de ex
		Pagina 23 din 23
	Cod: PS – SCIM - 8	Exemplar nr: 1

- Anexa nr 6: Formular „Planul pentru implementarea măsurilor de control la nivelul ETA SA”,
cod: F –PS- SCIM –08-06;

ETA SA COMISIA DE MONITORIZARE	PLANUL PENTRU IMPLEMENTAREA MASURILOR DE CONTROL PENTRU RISCURILE SEMNIFICATIVE ANUL.....	Editia : I
		Rev.:0
		Pag.:
		Exemplar nr.

Aprobat
Director

Nr. crt	Activitate	Descrierea riscului	Criterii de analiza a riscurilor			Nivelul riscului	Masuri de control	Termene de implementare	Persoanele responsabile cu implementarea
			F1	F2	Pt				
			Probabilitate	Impact	Expunere				

